

GRAMAT

SMALIK

VOLAPŬKA

mediŭ pŭk Esperanto

Pakobŭkŭl fa Brian R. Bishop

MALGRANDA

GRAMATIKO

DE VOLAPUKO

per Esperanto

Kompilis Brian R. Bishop

A. GRAMATIKO	B. UTILAJ VORTEROJ KAJ VORTGRUPOJ
i. Antaŭparoloj	1. Prefiksoj
ii. Enkonduko	2. Sufiksoj
iii. Mallonga historio de Volapuko	3. Ĉefaj radikformaj adverboj
1. Alfabeto	4. Ĉefaj radikformaj prepozicioj
2. Artikolo	5. Ĉefaj radikformaj konjunkcioj
3. Substantivoj	6. Ĉefaj radikformaj interjekcioj
4. Adjektivoj	7. Kelkaj vortgrupoj
5. Numeraloj	
6. Pronomoj	
7. Adverboj	
8. Prepozicioj	
9. Konjunkcioj	
10. Interjekcioj	
11. Verboj	
12. Volapuko kaj Esperanto	

© Brian R. Bishop 2015.

(i) ANTAŬPAROLO (*Fonun*)

Indas, je la jarcenta jubileo de Volapuko, ke la Esperantistaro disponu informojn pri tiu lingvo, kiu la unua montris la efektivigeblon de monda lingvo.

Iamaj konkurantoj por la sama rolo, Volapuko kaj Esperanto nun estas konkurantoj en diversaj roloj: antaŭa *Cifal* [Ĉefestro] Johann Schmidt skribis, “*Vilobs kälön püki at leigoso äsä käloy vöno-Grikänapiüki u vöno-saxadapüki*” [Ni devas zorgi pri Volapuko tiel, kiel oni zorgas pri la antikva greka aŭ antikva saksa lingvoj]. Estas nia devo konservi ĉi tiun parton de la homa lingva heredaĵo.

Nun, for de la fruaj akraj kritikoj, oni povas eltrovi por si mem tion, kio altiris siatempe tiom da subtenantoj. Oni malkovras, kie la tiom sukceshavana antaŭiranto de Esperanto vere havas en si siajn proprajn belecon, simplecon kaj racion.

Tial, en la venonta jarcentfesto de la invento de Volapuko, la 31-an de marto, 1979, ni povas laŭte aserti, kiel Zamenhof ĉe Boulogne, “Ni esprimas nian koran dankon al sinjoro Schleyer, la unua kaj plej energia pioniro de la ideo de neŭtrala lingvo internacia”.

Brian R. Bishop,
Leigh-on-Sea,
Novembro, 1978.

ANTAŬPAROLO AL DUA ELDONO (KOREKTITA)

(*Fonun dabükota telid (pekoräköl)*)

Post kiam mi manskribis ĉi-tiun verketon, la ebleco krei kaj komunikadi per Volapuko precipe per la interreto kreskiĝas. Sed la pligranda parto de la agoj estas, bedaŭrinde, per la angla. Ĉi-tie ne taŭgas amplekse klarigi, kiel la angla influas malhelpe la pensmanierojn, kreadformojn kaj vortuzadon en neanglaj lingvoj, precize kaj precipe en Volapuko.

Krome pli kaj pli da Esperantistoj interesiĝas kaj esploras kiel kaj kial la prototipo de Esperanto tiom sukcesas en formo kaj uzo.

La unua eldono de ĉi-tiu verketo enhavis mallongan vortaron. Post tiam, tamen, André Cherpillod eldonis sian vortaron (*Vortaro Volapük-Esperanto kaj Esperanto-Volapük / Vödabuk Volapük-Sperantapük e Sperantapük-Volapük*, Eldonejo La Blanchetière, 2003, ISBN 2-906134-63-5) multe pli utilan kaj ampleksan. Mi do ellasis ĝin en ĉi-tiu okazo sed enmetis kelkajn vortlistojn. Mi tre dankas Hermann Phillips pro sugestoj kaj korektaĵoj al ĉi tiu dua (korektita) eldono.

Brian R. Bishop,
Leigh-on-Sea,
Marto, 2015.

(ii) ENKONDUKO (*Nüdug*)

La sekvantaj paĝoj sufiĉos por taksu Volapukon. La lingva normo estas laŭ la nemalhaveblaj, definitivaj verkoj de D-ro Arie de Jong, *Gramat Volapüka* kaj *Wörterbuch der Weltsprache*, kiuj donos plenan konon.

Pri la gramatiko, mi ne povas ne kunsenti kun Zamenhof (*Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia* en *Fundamenta krestomatia*, 17-a eldono, paĝo 290): "... malgraŭ diversaj eraroj la gramatiko de Volapük estas tiel facila kaj tiel simpla, ke doni ion multe pli facilan kaj simplan oni jam ne povas ..."

Tamen, Zamenhof plie skribas, "Dume Volapük solvis nur la demandon de la gramatiko, kaj la vortaron ĝi lasis tute sen atento, doninte simple tutan kolekton de diversaj elpensitaj vortoj ". Mi opinias, ke li pensis tiel maljuste ĉar li ne taksis la funkcion de la afiksoj kaj la riĉecon de la gramatikajn formojn, kiujn mi apartigis[, kaj ĝian radikan flekeblecon]. Cherpillod, en sia vortaro menciita montris la logikon de la volapuka vortaro, kiun li aranĝis laŭ radikoj, normala sistemo ĉe Esperanto (ekzemple *P.I.V.*).

Nun estas bezonataj, por starigi definitive la lingvon je la dispono de la estonteco, pli granda vortaro Esperanto-Volapük/Volapük-Esperanto kiaj ekzemplaro de vortuzoj el la literaturo, eble ankaŭ ekzercaro aŭ lernolibro, krom la reeldonado de la malnova literaturo kaj la eldonado de novaj verkoj. [Tio eĉ nun komenciĝas en la interreto.]

(iii) MALLONGA HISTORIO DE VOLAPUKO
(*Jenotem brefik Volapüka*)

Dum Zamenhof ankoraŭ perfektigis siajn ideojn pri Esperanto, Johann Martin Schleyer germana sacerdoto, la 31-an de marto, 1879, finpensis la principojn de sia lingvo, kiun li nomis *Volapük*, t.e. monda lingvo. Du monatojn poste li publikigis la skizon en gazeto, kaj tiam, en 1880, sep jarojn antaŭ la *Una libro de Esperanto*, li eldonis sian unan gramatikon kaj vortareton.

Tuj la literaturo kaj movado de Volapuko kreskiĝis, ĝis, en 1889, tra la tuta civilizita mondo, eĉ en Japanujo, Ĉinujo kaj centra Afriko, ekzistis almenaŭ unu miliono da membroj (laŭ taksado de kritikuloj), pli ol 250 kluboj, pli ol 50 revuoj, kaj pli ol 500 eldonaĵoj. Jam du vaporŝipoj sur la rivero Rhein portis la noman *Volapük*. Ĉio ŝajnis preta por la plena akcepto de la lingvo ĉie.

Tamen tiun saman jaron ekkomenciĝis misfortunoj: personeca kaj organiza kvereloj inter la kluboj en München kaj Nürnberg elradiiĝis tra tuta Germanujo kaj Eŭropo. Membroj foriris; malamikoj atakis. La malfortiĝo daŭris en la 20-an jarcenton. Schleyer mem mortis en 1912 okdekunjara.

Tiam, en 1931, Volapuko akiris novan vivon per la jam menciitaj gramatiko kaj vortaro de D-ro Arie de Jong. Dum la fruaj jaroj, kelkaj ĉefoj en la volapuka movado kaj eĉ Schleyer mem sugestis kelkajn malgravajn ŝanĝojn por eĉ pli faciligi la lingvon. D-ro Arie de Jong en 1931 kunmetis la plej utilajn proponojn kaj tiel stabiligis kaj definitivigis Volapukon. La revuo *Volapükagased pro Nedänapükans* daŭris multajn jarojn kiel la tutmonda organo.

Post la centjara datreveno de Volapuko en 1979, komenciĝis nova organo *Vög Volapüka*, kaj stariĝis la *Zänabür Volapüka* [Volapuka Centro] [kies ĉiuj posedaĵoj nun estas en la biblioteko de la *Esperanto Asocio de Britio*].

Ĉie kreskiĝas intereso pri Volapuko, kaj daŭre restas malgranda koresponda reto en pluraj landoj. [Post kiam ĉi-tiuj vortoj estas skribitaj, la intereso kaj korespondaĵaro multfoje kreskiĝas, precipe per la interreto. Vidu, ekzemple, inter multaj retpaĝoj:

<http://volapuk.evertype.com/>

<http://personal.southern.edu/~caviness/Volapuk/>

<http://www.archive.org/search.php?query=Volapük>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Volapük>]

A.1. ALFABETO [*Lafab*]

1.1. Literoj (*tonats*): *a, ä, b, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, t, u, ü, v, x, y, z*.
La sono ne ŝanĝiĝas pro siaj kunliteroj. Estas kelkaj etaj flekseblecoj por respekti nacilingvajjn kutimojn.

1.2. Vokaloj (*vokats*) (prononco)

a, e, i, o, u: same, kiel in Esperanto, itala, hispana, germana.

ä: kiel germana *ä* (Bär), franca *è* (mère); preskaŭ kiel esperanta *ej* (plej).

ö: kiel germana *ö* (schön), franca *eu* (peur); angla neŭtra sed longa *e, u* (absurd).

ü: kiel germana *ü* (Tür), franca *u* (plu).

Estas nek diftongoj nek triftongoj (du aŭ tri vokaloj prononcitaj kune): oni parolas ĉiun vokalon aparte, ekzemple *rein* [pluvo] = *re-in*.

1.3. Konsonantoj (*konsonats*) (prononco)

c: kiel esperanta *ĉ* aŭ *ĝ*; *j*: kiel esperanta *ĝ* aŭ *ĵ*; *x*: kiel esperanta *ks*;

y: kiel esperanta *j*; *z*: kiel esperanta *ds* aŭ *c*.

La aliaj: kiel la samaj literoj en Esperanto.

1.4. Akcento (*kazet*)

La akcento staras sur la lasta silabo, ekzemple *lafáb* [alfabeto], *lafabík* [alfabeta].

A.2. ARTIKOLO [*Lartig*]

2.1. Volapuko havas nek difinan nek nedifinan artikolon.

Tiel *fat* signifas ‘patro’ aŭ ‘la patro’.

2.2. La artikolo *el* estas uzita antaŭ nedeklinacieblaj (ekzemple ekstervolapukaj) substantivoj, precipe ĉe oblikvaj kazoj, ekzemple:

(*el*) *Schleyer* = Schleyer;

ela Schleyer = de Schleyer;

ele Schleyer = al Schleyer

eli Schleyer = Schleyer-on

o (el) Schleyer! = ho Schleyer!.

2.3. *El* ankaŭ provizas radikon por afiksoj laŭbezzone antaŭ tiaj vortoj:

vidu ekzemple afkiksojn, kiel *hi-*, *ji-*, *-ak*, *-an*, *-af*, *-äd*, *-än*, *-ed*, *-el*, *-ep*, *-eä*.

Ekzemploj: *Elak Bodensee* (*-ak* por lagoj); *eled* (*-ed* por montoj) *Pennines*;

Zamenhof äbinom hielan nemü Esperanto [Zamenhof estis homo nomita Esperanto].

2.4. Se oni uzas specifantan vortoj, oni ne uzas la artikolon, ekzemple:

zif London [la urbo London]; *o jireg Elizabeth!* [ho reĝino Elizabeth!].

2.5. La artikolo ne estas uzita kun volapukaj vortoj, ekcepte se on volas fari el ili nedeklinaciigotan titolon, ekzemple:

Labob eli ‘Vödabuk Volapüka’ [Mi havas la (libron) ‘Vödabuk Volapüka’]

A.3. SUBSTANTIVOJ [*Subsats*]

La radiko de ĉiu adjektivo kaj verbo estas substantivo, kies radiko tial ĉiam komenciĝas kaj finiĝas per konsonanto.

3.1. Kazoj [*deklinafoms*]

	Singularo [<i>balnum</i>]		Pluralo [<i>plunum</i>]
<i>fat</i>	= (la) patro	<i>fats</i>	= (la) patroj
<i>fata</i>	= de (la) patro	<i>fatas</i>	= de (la) patroj
<i>fate</i>	= al (la) patro	<i>fates</i>	= al (la) patroj
<i>fati</i>	= (la) patron	<i>fatis</i>	= (la) patrojn
<i>o fat</i>	= ho patro	<i>o fats</i>	= ho patroj.

3.2. Genroj [*gens*]

Vortoj, kiuj signifas ideojn virajn estas viraj, kaj tiuj, kiuj signifas inajn estas inaj. Ĉiuj aliaj vortoj estas komunaj.

viraj:	<i>man</i> [viro],	<i>fat</i> [patro],	<i>tor</i> [virbovo].
inaj:	<i>vom</i> [virino],	<i>mot</i> [patrino],	<i>kun</i> [bovino].
komunaj:	<i>men</i> [homo],	<i>flen</i> [amiko],	<i>cil</i> [infano],
	<i>jevod</i> [ĉevalo],	<i>bub</i> [bovo],	<i>bovül</i> [bovido],
	<i>gok</i> [koko],	<i>buk</i> [libro],	<i>tab</i> [tablo].

Komunaj substantivoj, kiuj rilatas al viraj estaĵoj, povas ŝanĝiĝi al viraj per la prefikso *hi-*, kaj al inaj per la prefikso *ji-*, ekzemple:

<i>flen</i> [amiko],	<i>hiflen</i> [viramiko],	<i>jiflen</i> [amikino],
<i>dog</i> [hundo],	<i>hidog</i> [virhundo],	<i>jidog</i> [hundino].

3.3. Diminutivoj [*smalükamavöds*]

<i>flor</i> floro	<i>floril</i> [floreto]	<i>dom</i> [domo]	<i>domil</i> [dometo]
-------------------	-------------------------	-------------------	-----------------------

3.4. Kunigitaj vortoj [*kobükamavöds*]

Oni povas kunigi substantivojn pere de la genitivo aŭ akuzativo. Oni ĝenerale uzas la genitivon (ekz. *Volapük* = de la mondo lingvo = monda lingvo).

Se la unua vorto estas kvazaŭ objekto de la dua, oni uzas la akuzativon (ekz. *pükitidan* = lingvo-n-instru-isto).

Do, estas diferenco inter *motalöf* [amo de patrino] kaj *motilöf* [amo al patrino].

Estas neniu liga vokalo se la unua vorto ne estas substantivo, ekz.:

se estas nombro (*foldil* [kvara parto, kvar-ono]),

se estas prepozicio (ekz. *lögol* [al-iro]), aŭ

se estas konjunkcio (ekz. *pluuneplu* [pli-aŭ-malpli]).

A.4. ADJEKTIVOJ (*Ladyeks*)

4.1. La adjektivo ĉiam finiĝas per *-ik*, kaj povas esti farita el aliaj gramatikaj formoj, krom puraj afiksoj, jene:

<i>gud</i> [bono]	<i>gudik</i> [bona]	<i>ta</i> [kontraŭ]	<i>taik</i> [kontraŭa]
<i>löfön</i> [ami]	<i>löfik</i> [am(at)a]	<i>si</i> [jes]	<i>siik</i> [pozitiva]
<i>Volapük</i> [Mondlingvo]		<i>Volapükik</i> [mondlingva/volapuka].	

4.2. La adjektivo ne ŝanĝiĝas, kiam, kiel normale, ĝi staras tuj post la substantivo aŭ alia adjektivo pri la sama substantivo; sed ĝi ŝanĝiĝas laŭ nombro kaj kazo, kiam ĝi antaŭiras la substantivon, aŭ kiam troviĝas aliaj vortoj inter la substantivo kaj ĝia adjektivo, aŭ kiam ĝi staras sola, aŭ kiam ĝi rilatas al pli ol unu substantivo, ekz.:

buk jönik [bela libro]

bukas jönik = jönikas bukas [de la belaj libroj]

bukas dub köls mödik jönikas [de libroj, pro multaj koloroj, belaj]

labob bukis tel: logolös gretiki [mi havas du librojn: rigardu la grandan]

labob buki e gasedi jönikis [mi havas libron kaj revuon belajn].

4.3. De adjektivo oni formas substantivon pri persono aŭ abstrakteco per sufiksoj tiel:

liegikans e pöfikans [la riĉuloj kaj malriĉuloj]

gud [la bono] *gudikos* [la bona aspekto].

4.4. Gradoj de komparacioj (*greds pluamas*)

De la pozitiva formo (*fümafom*) oni formas

la ekvativon (*leigamaform*) antaŭ substantivo per *so -ik* kun *äs*:

so yunik äs ob [tiel juna, kiel mi]: .

kaj antaŭ verbo per *so -ik (äsä)*

so yunik äsä jinom [tiel juna, kiel li ŝajnas];

la komparativon (*pluamaform*) antaŭ substantivo per *-ikum* kun *ka*

yunikum ka ob [pli juna ol mi]

kaj antaŭ verbo per *-ikum* kun *kas*

yunikum kas jinom [pli juna ol li ŝajnas].

La superlativon (*muamaform*) per *-ikün* kun *-a*:

binom yunikün manas [li estas la plej juna el la viroj]

La formo *-ün* ankaŭ signifas ‘tre’ aŭ ‘-ega’, aŭ, kune kun la adverbo, *mu* ‘treege’:

vomül jönikün [belega fraŭlino]

vomül mu jönikün = treege bela fraŭlino.

A.5. NUMERALOJ (*Nums*)

5.1. Bazaj numeraloj (*Numavöds*)

0	<i>ser</i>	10	<i>deg</i>	$1/10 = 0,1$	<i>dim= degdil bal</i>
1	<i>bal</i>	100	<i>tum</i>	$1/100 = 0,01$	<i>zim= tumdil bal</i>
2	<i>tel</i>	1.000	<i>mil</i>	$1/1\ 000 = 0,001$	<i>mim= mildil bal</i>
3	<i>kil</i>	10.000	<i>degmil</i>	$1/10\ 000 = 0,000\ 1$	<i>dimmim= degmildil</i>
4	<i>fol</i>	100.000	<i>tummil</i>	$1/100\ 000 = 0,000\ 01$	<i>zimmim= tummildil</i>
5	<i>lul</i>	1.000.000	<i>balion</i>	$1/1\ 000\ 000 = 0,000\ 001$	<i>balyim= baliondil</i>
6	<i>mäl</i>	10^9	<i>milbalion</i>	$1/10^{12} = 0,000\ 001^2$	<i>telyim= teliondil bal</i>
7	<i>vel</i>	10^{12}	<i>telion</i>	$1/10^{18} = 0,000\ 001^3$	<i>kilyim= kiliondil bal</i>
8	<i>jöl</i>	10^{18}	<i>kilion</i>	k.t.p.	e.r.
9	<i>zül</i>			Alivorte ekz. 0,1	<i>ser liunül bal</i>

11 *degbal* 22 *teldegtel* 333 *kiltum kildeg kil*
 7.654.321 *velbalion mätlumluldegfolmil kiltumteldegtel*

$1/2$ *teldil = laf* $3/4$ *foldils kil* $5/1\ 000$ *lulmim*
 $3/10 = 0,3$ *degdils kil = kildim = ser liunül kil*

La numeraloj sekvas la substantivon, ekz.
bim bal [unu arbo], *böds degtel* [dek du birdoj]

Oni povas uzi la numeralojn, kiel substantivojn, ekz.
logob tumis [mi vidas centojn]; *balan äseadom* [unu homo sidis].

5.2. Aritmetiko (*kalkulav*)

+ *sa* $3 + 5 = 8$ *kil sa lul binos jöl*; - *nä* $8 - 3 = 5$ *jöl nä kil binos/retos lul*

× *-na* $3 \times 6 = 18$ *kilna mäl binos degjöl*

÷ *mü* aŭ *padilöl me* $18 \div 3 = 6$ *degjöl mü kil binos mäl.*

x^n *naät* $4^2 = 16$ *naät telik fola = fol ad naät telik ... binos degmäl*

$\sqrt{\quad}$ *radig* $\sqrt[3]{8} = 2$ *radig kilik jöla = radig kilik se jöl ...binos tel*

5.3. Ordaj kiaj aliaj numeraloj (*numavöds sökaleodik*)

<i>-id</i> [-a]	<i>balid</i> [unua]	<i>telid</i> [dua]	&c.
<i>-ido</i> [-e]	<i>balido</i> [unue]	<i>telido</i> [due]	&c.
<i>-ik</i> [-obla]	<i>kilik</i> [triobla]	<i>mälik</i> [sesobla]	&c.
<i>-iko</i> [-oble]	<i>kiliko</i> [triole]	<i>mäliko</i> [sesoble]	&c.
<i>-ön</i> [-obligi]	<i>telön</i> [duobligi]	<i>kilön</i> [triobligi]	&c.
<i>-ot</i> [oblo]	<i>telot</i> [duoblo]	<i>kilot</i> [trioblo]	&c.
<i>-at</i> [-o]	<i>balat</i> [unujo]	<i>telat</i> [duo]	&c.
<i>-am</i> [-igo]	<i>balam</i> [unuigo]	<i>telam</i> [duigo]	&c.
<i>-na</i> [-foje]	<i>balna</i> [unufoje]	<i>telna</i> [dufoje]	&c.
<i>-idnaed</i> [la -a fojo]	<i>balidnaed</i> [la 1 ^a fojo]	<i>telidnaed</i> [la 2 ^a fojo]	&c.
-o [sinsekve]	<i>balo</i> [en unu ago]	<i>kilo</i> [duope, kiel duo]	&c.
<i>a ...</i> [por ĉiu]	<i>a bal</i> [por ĉiu unu]	<i>a tel</i> [por ĉiu du]	&c.
<i>a -id</i> [por ĉiu -a]	<i>a balid</i> [por ĉiu unua]	<i>a telid</i> [por ĉiu dua]	&c.

5.4. Datoj (däts)

31.3.1879 = 1879 mázula d. 31^{id} = balmil jöltumveldegzül, mázula del kildegbalid.
del kinid binos-li? [kiun daton ni havas?]

5.5. Horoj (düps) ekzemple

<i>binos düp mälid göda</i>	estas la sesa matene
<i>binos düp tel e laf poszedelo</i>	estas la 2 ^a kaj ½ posttagmeze
<i>binos düpalaf pos lul</i>	estas la 5 ^a kaj ½
<i>binos foldil bü düp mälid</i>	estas la ¼ antaŭ la 6 ^a
<i>binos minuts deg pos düp degbalid</i>	estas 11:10
<i>tü düp lul minuts foldegbal</i>	je 5:41
<i>düp kinid binos-li</i>	kioma horo estas

5.5. Aĝo (bäldot)

<i>lifayelis liomödik labol-li?</i>	kiom da jaroj vi havas?
<i>Labob bäldoti yelas foldeg</i>	mi havas aĝon de 40 jaroj.

A.6. PRONOMOJ (Pönops)

6.1. Pronomoj personaj (pönops pösodik)

	<u>Singulara</u> (balnum)	<u>Plurala</u> (plunum)
I	<i>ob</i> mi	<i>obs</i> ni
II normala	<i>ol</i> vi	<i>ols</i> vi
ĝentila (malofta)	<i>or</i> ci	<i>ors</i> vi
I/II (malofta)	<i>og</i> vi aŭ mi	<i>ogs</i> mi/ni aŭ vi
III vira	<i>om</i> li	<i>oms</i> ili
ina	<i>of</i> ŝi	<i>ofs</i> ili
konkreta	<i>on</i> ĝi	<i>ons</i> ili
abstrakta	<i>os</i> ĝi
nedifinita	<i>oy</i> oni
refleksiva	<i>ok</i> si	<i>oks</i> si
Reciproka	<i>od</i> una alian	<i>ods</i> unuj aliajn

6.2. Pronomoj posesivoj (pönops dalabik)

Aldonu adjektivitan finaĵon, ekz.: *ob*>*obik* [mi > mia]; *ons*>*onsik* [ili > ilia]
aŭ genitivitan frazon, ekz. *ob*>*oba* [mi >de mi]; *ons*>*onas* [ili > de ili]
Substantivojn oni formas jene: *glidis ole ed olikanes* [salutojn al vi kaj viaj]

6.3. Pronomoj demonstrativoj (pönops jonik)

<i>et</i> tiu	<i>etos</i> tio	<i>ot</i> la sama
<i>at</i> ĉi-tiu	<i>atos</i> ĉi-tio	<i>it</i> mem

6.4. Nefinitaj pronomoj (pönops nefümik)

<i>ek</i> iu persono	<i>bos</i> io	<i>ans</i> kelkaj
<i>nek</i> neniu persono	<i>nos</i> nenio	<i>anik</i> unudu
<i>öm</i> kelko	<i>ömik</i> kelka	<i>ömans</i> kelkaj homoj
<i>al</i> ĉiu (substantivo)	<i>alik</i> ĉiu (adjektivo)	<i>alan</i> ĉiu homo
<i>som</i> tia aĝo	<i>somik</i> tia	<i>soman</i> tia homo

6.5. Demandaj pronomoj (*pönops säkik*)

<u>vira</u>	<u>ina</u>	<u>konkreta</u>	<u>abstrakta</u>		
<i>kim</i>	<i>kif</i>	<i>kin</i>	<i>kis</i>	‡	kiu? kio?
<i>kimik</i>	<i>kifik</i>	<i>kinik</i>	<i>kisik</i>	‡	kiu ... (adj.)?
<i>kimid</i>	<i>kifid</i>	<i>kinid</i>	<i>kisid</i>	‡	kioma?

Demandvortoj ankaŭ estas formitaj per aldono de *lio* aŭ prefikso *ki-*. Ekz.

<i>liofagotik?</i>	kiom distanca?	<i>liofütürük</i>	kiom estonta?					
<i>liogretotik?</i>	kiom granda?	<i>liofütüro?</i>	kiom estonte?					
<i>liomödotik?</i>	kiom multa?	<i>liomödoto?</i>	kiom multe?					
<i>liomödötid?</i>	la kioma?	<i>liomödötidna?</i>	kiomfoje?					
<i>liomafädo?</i>	en kioma mezuro?	<i>liokodo?</i> = <i>kikodo?</i>	kial?					
<i>kiöp?</i>	kiu loko?	<i>kiöpo?</i>	je kie?	<i>kiöpao?</i>	el kie?	<i>kiöpio?</i>	al kie?	<i>kien?</i>
<i>kitopo?</i> = <i>kiplado?</i>	en kiu loko?	<i>kitimo?</i> = <i>kiüpo?</i>	kiam?					

6.6. Eksklamaciaj pronomoj (*pönops vokädik*)

<u>vira</u>	<u>ina</u>	<u>konkreta</u>	<u>abstrakta</u>		
<i>kiom!</i>	<i>kiof!</i>	<i>kion!</i>	<i>kios!</i>	‡	kia!
<i>kios äbinon benosüpot!</i>	kia estis la surprizo!			<i>vom kiof!</i>	kia virino!
<i>kio äfredof!</i>	kiel ŝi ĝojis	<i>kiogretik binon God!</i>		kiom granda estas Dio!	

6.7. Relativaj pronomoj (*pönops tefik*)

kel [kiu] *ut, kel* [tiu, kiu] Ĝi deklinaciigis kiel substantivo.

Por eviti miskomprenon, oni uzas viran/inan/abstraktan formon de *ut*:

hiut/jiut/utos, hikel/jikel/kelos

mot söla, hikeli elogob, binof jitidan

la patrino de la sinjoro, kiun (la sinjoron) mi vidis, (ŝi) estas instruistino.

kü [kiam] *uto, kü* [tiam, kiam] *uto, kö* [tie, kie]

A.7. ADVERBOJ (*Ladvärbs*)

7.1. Simplaj formoj [*vöds balugik*] (ekzemploj – rigardu en vortaro)

<i>ai</i> [ĉiam]	<i>ba</i> [eble]	<i>i</i> [ankaŭ]	<i>igo</i> [eĉ]	<i>is</i> [ĉi-tie]	<i>no</i> [ne]
<i>nu</i> [nun]	<i>plu</i> [plie]	<i>mu</i> [pleje]	<i>te</i> [nur]	<i>zi</i> [ĉirkaŭe (loke)].	

7.2. Kunmetitaj formoj (*vöds pakoboyümöl*)

Adverboj estas formitaj de aliaj vortoj (ekzemple substantivoj, adjektivoj, k.t.p.) per la sufikso *-o*, ekzemple

<i>gudiko</i> [bone]	<i>jöniko</i> [bele]
<i>delo</i> [tage]	<i>adelo</i> [hodiaŭ] <i>ädelo</i> [hieraŭ] <i>odelo</i> [morgaŭ]

Direkte venante estas formita per *-ao*, venante al per *-io*, ekz.

<i>deto</i> [dekstre]	<i>detao</i> [de la dekstra]	<i>detio</i> [dekstren]
-----------------------	------------------------------	-------------------------

7.3. Komparaciaj formoj (*pluamaŝoms e muamaŝoms*)

Estas formitaj, simile al adjektivoj, per la sufiksoj *-umo* kaj *-üno*, ekz.

<i>gudiko</i> [bone]	<i>gudikumo</i> [pli bone]	<i>gudiküno</i> [plej bone]
<i>jöniko</i> [bele]	<i>jönikumo</i> [pli bele]	<i>jöniküno</i> [plej bele]

A.8. PREPOZICIOJ (*Präpods*)

8.1. Simplej formoj (*vöds balugik*) (ekzemploj – rigardu aliajn en vortaro)

de [de] *in* [en] *ini* [en –on] *nen* [sen] *fa* [fare de]
sus [sur] *bevü* [inter] *ko* [kun] *lä* [ĉe, apud] *ad* [al]

8.2. Kunmetitaj formoj (*vöds pakoboyumöl*)

Prepozicioj estas formitaj de aliaj radikoj per la aldonado de la sufikso –*i*, ekz.

danü [dank' al] *demü* [konsidere al] *kodü* [kaŭze de] *domü ob* [ĉe mi]
nemü reg [en la nomo de la reĝo] *pötü* [okaze de] *gudü* [pro la bono de]

Post prepozicioj la substantivo staras en nominativo.

A.9. KONJUNKCIOJ (*Konyuns*)

9.1. Simplej formoj (*vöds balugik*) (ekzemploj – rigardu aliajn en vortaro)

e (antaŭ vokaloj *ed*) [kaj] *u* (antaŭ vokaloj *ud*) [aŭ] *dat* [por ke]
e ... e [kaj ... kaj] *do* [kvankam] *ab* [sed] *bi* [ĉar] *ven* [kiam]

9.2. Kunmetitaj formoj (*Vöds pakoboyumöl*)

Konjunkcioj estas formitaj de aliaj radikoj pere de la sufikso –*ä*, ekz.:

Büä [antaŭ ol] *güä* [sed, kontraŭe] *toä* [spite ke]
äsä [kiel, sammaniere kiel] *asä* [en la rolo de] *kodä* [pro tio, ke = tial, ke]

A.10. INTERJEKCIOJ (*Linteleks*)

10.1. Simplej formoj (*vöds balugik*) (ekzemploj – rigardu en vortaro)

ag! [ah!] *vi!* [ve!] *adyö!* [adiaŭ!] *si!* [jes!] *nö!* [ne!]

10.2. Kunmetitaj formoj (*vöds pakoboyumöl*)

Lesi! [certe jes!] *Lenö!* [certe ne!]

Kaj eblas fari interjekciojn pere de la finaĵo –*ö*, ekz.:

stopö! [haltu!] *danö!* [dankon!]

10.3. Salutoj (*glids*)

Samkiel en Esperanto, salutoj uzas la akuzativon, ekz.:

Deli gudik! [Bonan tagon!] *Dani ladöfik!* [Koran dankon!]

A.11. VERBOJ (Värbs)

11.1. Personoj de la verbo (*pösods värba*)

Verboj konjugaciigas per la sufiksigo de la persona pronomo al la fino de la radiko de la verbo, ekzemple, de *vokön* kaj *reinön*:

<i>vokob</i>	<i>vokol</i>	<i>vokom</i>	<i>vokof</i>	<i>vokon</i>	<i>reinos</i>
mi vokas	vi/ci vokas	li vokas	ŝi vokas	ĝi vokas	pluvas
<i>vokobs</i>	<i>vokols</i>	<i>vokoms</i>	<i>vokofs</i>	<i>vokons</i>	<i>vokoy</i>
ni vokas	vi vokas	ili vokas	ili vokas	ili vokas	omi vokas

11.2. Tempoj de aktiva voĉo (*timafoms dunalefoma*)

Ĉiuj tempoj estas formitaj per la prefiksigo de vokaloj jene:

	Imperfekta (<i>nefinik</i>)	Perfekta (<i>finik</i>)
Prezenco (<i>presenatim</i>)	<i>vokob</i> mi vokas	<i>evokob</i> mi estas vokinta
Preterito (<i>pasetatim</i>)	<i>ävokol</i> vi/ci vokas	<i>ivokom</i> li estis vokinte
Futuro (<i>fütüratim</i>)	<i>ovokof</i> ŝi vokos	<i>uvokobs</i> ni estos vokinta
Futuro en pasinteco (<i>pasetofütüratim</i>)	<i>övokols</i> vi estis vokontaj	<i>üvokoy</i> oni estis estonta vokinta

11.3 Modoj (*bidirs*)

La verboj havas la jenajn sufiksojn al la radiko aŭ la tempo:

Infinitiva (<i>nefūmabidir</i>)	-ön	<i>vokön</i> [voki]	<i>ovokön</i> [esti vokonta]
Participoj (<i>partisips</i>)	-öl	<i>voköl</i> [vokanta]	<i>evoköl</i> [vokinta]
Imperativa (<i>büüdabidir</i>)	-öd	<i>vokolöd</i> [voku]	<i>vokolsöd</i> [voku]
Optativa (<i>vipabidir</i>)	-ös	<i>vokolös</i> [b.v. voku]	<i>vokolsös</i> [b.v. voku]
Kondicionalo (<i>stipabidir</i>)	-öv	<i>vokolöv</i> [vi vokus]	<i>evokolös</i> [vi estus vokinta]

11.4. Pasiva voĉo (*sufalefom*)

Prefikigu *p-* (en la prezenco *pa-*)

<i>pavokön</i> [esti vokita]	<i>pavokob</i> [mi estas vokita]	<i>pavoköl</i> [vokita]
<i>povokofs</i> [ili (inaj) estos vokitaj]	<i>pövokoy</i> [ke oni estu estinta vokonta]	

11.5. Demandoj (*säks*)

Sufiksigu la neakcentitan partikulon *-li* al la plej grava vorto. Komparu kun 'ĉu?'

ovokobs-li [ĉu ni vokos] *baicedol, no-li?* [vi kunsentas, ne?]

Buki kinik labol-li? *Rediki-li u vieliki-li?*

[Kiun libron vi havas? La ruĝan aŭ la blankan?]

11.6. Konjunktivo (*mögastad*)

Por manko de certeco, dubeco aŭ ebleco, aldonu neakcentita *-la*

no sevob, va okömon-la [mi ne scias ĉu li venos (sed mi dubas)]

äcedob-la, das ekömom [mi povus esti kredinta, ke li venis]

11.7. Negacio (*noam*)

no antaŭ la neigota vorto, ekz. *no ävokob* [mi ne vokis]; *no ob vokob* [ne mi vokas]

11.8. Daŭraj tempoj (*timaforms dulik*)

Por substreki la daŭron de verbo, uzu *jäfön me ... -am* [sin okupi pri] aŭ *...ad -ön*:

jäfob me logam jipula [mi min okupis pri la vidado de la knabino]

jäfob ad logön jipuli [mi estas vidante knabinon]

11.9. Nrekta parolo (*spik panunöl*)

äsagom, das öpenom [li diris, ke li skribos]

ma lesag oma, ödunom ädelo atosi [laŭ lia aserto, li estis faronta tion hieraŭ]

A.12. VOLAPUKO KAJ ESPERANTO

(*Volapük e Sperantapük*)

Jen kelkaj koincidoj kaj similecoj inter Volapuko kaj Esperanto

La principo de vortfarado.

La principo de afiksoj kaj ĝiaj multaj uzoj.

Komoj antaŭ relativaj frazeroj, kies pronomo kunhavas plej ofte ĝian korelativon.

Salutoj bezonas akuzativon, ekz. *deli gudik* [bonan *tagon*].

Demandoj sin formas per aldono de vorteto, ne per la vortordo, *-li* [ĉu].

Prepozicioj havas nominativon, ne oblikvan kazon, kiel en naciaj lingvoj.

Pronomoj posesivaj sin formas per pronomo + sufikso de adjektivo.

Similecetoj de vortoj neordinaraj kaj afiksoj en formo aŭ uzo, ekz.

-ük- = *-ig-* (*-ükön* = *-igi*); *-ik-* = *-iĝ-* (*-ikön* = *-iĝi*);

-an = *-an(o)* *-o, -ö, -ü* = *-aŭ* ofte *o-* = *-o-* estonteco; *i-* = *-i-* pasinteco

lazür = lazuro, kaj aliaj vortoj kun antaŭvokala 'l'.

La *šlosiloj* de Esperanto kaj la mallongaj gramatikoj de Volapuko.

Onidire Zamenhof anoncis, ke, se li sciis antaŭe pri Volapuko, li neniam estus elpensinta Esperanton.

B.1. PREFIKSOJ (*foyümots*)

<i>al-</i>	ĉiu-	<i>aldelik</i> [ĉiutaga]
<i>be-</i>	rilatas radikon rekte al ricevanto	<i>golob su veg</i> = <i>begolob veg</i> [mi iras sur vojo] <i>givön / begivön</i> [doni / doti] <i>beplanob gadi</i> [mi plantas ĝardenon]
<i>da-</i>	kompletigas radikon	<i>binön</i> [esti] / <i>dabinön</i> [ekzisti] <i>tuvön</i> [trovi] / <i>datuvön</i> [inventi] <i>lestiüm</i> [estimo] / <i>dalestiüm</i> [respektego]
<i>dä-</i>	en pecojn	<i>däbreikön</i> [rompi en pecojn]
<i>de-</i>	de-, for-, el-	<i>detirön</i> [eltiri]
<i>dei-</i>	ĝis morto	<i>deibludön</i> [sangi ĝismorte]
<i>do-</i>	malsupren	<i>dacöpön</i> [malsuprenhaki]
<i>fa-</i>	for-	<i>fabinön</i> [foresti]
<i>fäi-</i>	ferme	<i>fäilökön</i> [enŝlosi]
<i>fe-</i>	tuta konsumo	<i>fepledön</i> [forludi (monon)]
<i>fea-</i>	alilokigen	<i>feapladön</i> [formovi]
<i>fi-</i>	ĝisfine	<i>fimekön</i> [fari ĝis la fino]
<i>ge-</i>	re-	<i>gegivön</i> (<i>bosi eke</i>) [redoni (ion al iu)]
<i>hi-</i>	vira	<i>himatan</i> [edzo]
<i>ho-</i>	senseksigita viro	<i>hojevod</i> [kastrita ĉevalo]
<i>ji-</i>	ina	<i>jimatan</i> [edzino]
<i>jo-</i>	sensekigita ino	<i>jogok</i> [kastrita kokino]
<i>ke-</i>	kun	<i>kelied</i> [kun-sufero = kompato]
<i>ki-</i>	ki-? / kiu?	<i>kikodo?</i> [kiukaŭze? = kial?]
<i>la-</i>	supren	<i>lasumön</i> [levi]
<i>lai-</i>	daŭra	<i>laispikön</i> [daŭre paroli]
<i>läx-</i>	eks-	<i>läxprofäsoran</i> [eksprofesoro]
<i>le-</i>	-eg-	<i>ledom</i> [palaco] <i>lefat</i> [avo]
<i>lu-</i>	-aĉ-, duon-	<i>ludom</i> [domaĉo] <i>lufat</i> [duonpatro]
<i>lü-</i>	bo-	<i>lüfat</i> [bopatro]
<i>mai-</i>	malfermi	<i>maibrekön</i> [malferme rompiĝi] <i>maibreikön</i> [malferme rompi]
<i>mi-</i>	aĉa, mal-, fi-	<i>mikonfid</i> [malfido] <i>mikeb</i> [herbaĉo]
<i>mil-</i>	kilo-	<i>milmet</i> [kilometro]
<i>ne-</i>	mal-	<i>neflen</i> [malamiko]
<i>ni-</i>	ena	<i>niklot</i> [subvesto]
<i>nü-</i>	enen	<i>nübladön</i> [enblovi]
<i>plö-</i>	ekstera	<i>plögun</i> [ekstera vesto = palto]
<i>po</i>	post- (loka), malantaŭ <i>poyumot</i> [sufikso]	<i>popenäd</i> [P.S.]
<i>pos-</i>	post- (tempa), malantaŭ	<i>posson</i> [nepo] <i>posdaut</i> [nepino] <i>poscil</i> [genepo] <i>poszedelo</i> [posttagmeze]
<i>ru-</i>	originala, antikva, pra-	<i>rutim</i> [pratempo, prahistorio]
<i>sä-</i>	foriga	<i>säkusad</i> [senakuzo, senkulpiĝo]
<i>si-</i>	stela, ĉiela	<i>sifits</i> [Fiŝoj (konstelacio)]; <i>sisfer</i> [ĉiela sfero]
N.B. Ĉi-tiu listo ellasas formojn el:		verbaj tempoj, ekz. <i>a-, ä-, e-, i-, o-, ö-, u-, ü-, p-</i> ;
ŝubstantivoj, ekz. <i>lafayel</i> [duonjaro];		prepozicioj, ekz. <i>bevünetik</i> [internacia];
ĥemiaj prefiksoj (vidu <i>Gramat Volapüka</i> , §165, p.50 kaj ĉapitron VI).		

B.2. SUFIKSOJ (*poyümots*)

-a	genitiva kazo	<i>fata</i> [de la patro]
-ab	-indeco, -igeco	<i>hetab</i> [malamindeco]
-af	besto	<i>sugaf</i> [mambesto = suĉbesto)]
-ag	havanta iom da	<i>herag</i> [hareco]
-ain	juvelo	<i>nobain</i> [nobelŝtono = gemo] <i>diamain</i> [diamanto tajlita]
-al	ĉef-	<i>general</i> [generalisimo]
-am	-ado	<i>penam</i> [skribado]
-an	-isto, -ano	<i>tidan</i> [instruisto], <i>slopan</i> [subtenanto]
-ao	venante de	<i>detao</i> [de dekstre], <i>seimao</i> [venante el ie]
-aö	fora interjekcio	<i>tabaö!</i> [for de la tablo!]
-as	genitiva plural	<i>fatas</i> [de la patroj]
-at	kvanto de, -ero	<i>degat</i> [deko]
-av	scienco	<i>kalkulav</i> [aritmetiko]
-ä	konjunkcio	<i>güä</i> [sed, male] ¶letero adresiĝas]
-äb	persono ricevanta/suferanta	<i>fanäb</i> [malliberulo], <i>beladetäb</i> [persono al kiu ^{ll}
-äd	general konkretigo, -aĵo	<i>spikäd</i> [parolado], <i>bumäd</i> [konstruaĵo], <i>notäd</i> [publikaĵo], <i>magäd</i> [impreso], <i>jenäd</i> [okazaĵo]
-äl	de la menso	<i>tikä</i> [menso], <i>senäl</i> [senso]
-äm	organo (de vivaĵo)	<i>logäm</i> [vida organo = okulo]
-än	-lando, -ujo, -io	<i>Linglän</i> [Anglujo], <i>noliüdän</i> [la nordo]
-ät	abstrakteco, -eco	<i>kompenät</i> [kompanio], <i>paostolät</i> [apostoleco]
-e	dativa kazo	<i>fate</i> [al la patro]
-ean	oceano	<i>Noliüdapovean</i> [Arkta Maro]
-eän	insulo	<i>Borneän</i> [Borneo]
-ed	konkretigo	<i>pened</i> [letero], <i>noted</i> [anonco]
-ef	aro de homoj	<i>menef</i> [homaro]
-el	faristo	<i>bodel</i> [panbakisto]
-em	aro de aĵoj	<i>bledem</i> [foliaro]
-ep	planto, -ujo	<i>bünep</i> [pirujo]
-er	enhavanta	<i>ferinerik</i> [enhavanta feron]
-es	dativa pluralo	<i>fates</i> [al la patroj]
-et	konkretiĝo, ĉirkonstanco	<i>jenot</i> [evento], <i>penet</i> [skribaĵo]
-i	akuzativo, -n,	<i>logob fati</i> [mi vidas (la) pastron]
-ian	maŝino, ilo aganta	<i>jonian</i> [montrilo]
-iäl	deziro	<i>nibiäl</i> [sukeraĵemo], <i>okiäl</i> [egoismo]
-iän	provinco	<i>Saxiän</i> [Saksa provinco]
-iär	-ujo	<i>nigiär</i> [inkujo]
-id	1. orda numeralo 2. por reversi ordon	<i>balid</i> [unua] <i>lotön</i> [loĝi] > <i>lotidön</i> [gastigi] <i>gebön</i> [uzi] > <i>gebidön</i> [disponiĝi] <i>pönön</i> [puni] > <i>pönidön</i> [suferi, pentofari]
-iel	maŝino aŭ ilo kiu faras	<i>peäniel</i> [pinglofarilo], <i>klufiel</i> [najlomaŝino]
-ik	adjektivo, -a	<i>gudik</i> [bona], <i>obik</i> [mia]
-ikam	-iĝado	<i>redikam</i> [ruĝiĝado]
-ikön	-iĝi	<i>bäldikön</i> [maljuniĝi], <i>primikön</i> [ĵus komenciĝi]
-il	-et, malgranda, -ĉj, -nj, dim.	<i>dogil</i> [hundeto, hundĉjo], <i>flapil</i> [frapeto]
-im	-ismo	<i>tikälim</i> [racionalismo]

-io	irante al, -en	<i>valöpio</i> [ĉien]
-ion	numeraloj $10^{6 \times n}$	<i>telion</i> [$10^{6 \times 2} = 10^{12} = 1\ 000\ 000\ 000\ 000$]
-ir	gramatikaj vortoj	<i>fomir</i> [fleksio], <i>finahukir</i> [finkrampo]
-is	akuzativa pluralo, -ojn	<i>logob fatis</i> [mi vidas (la) patrojn]
-la	dubeco en verbo	vidu gramatikon
-li	demanda vortfino, ĉu	vidu gramatikon
-na	-foje	<i>balna</i> [iam, unufoje], <i>telna</i> [dufoje]
-o	adverbo	<i>gudiko</i> [bone], <i>deto</i> [dekstre]
-od	konkretiĝo	<i>magod</i> [bildo], <i>nulod</i> [novaĵo]
-oin	ŝtono	<i>diamoin</i> [diamanto (mineralo)]
-op	kontinento	<i>Yurop</i> [Eŭropo]
-os	abstrakteco de adjektivo	<i>gudikos</i> [bono, tio bona]
-ot	konkretiĝo (pli solida ol -od)	<i>magot</i> [statuo]
-ov	ebleco	<i>pronov</i> [prononcebleco]
-ö	interjekcio	<i>stopö!</i> [haltu!]
-öd	imperativo, -u	vidu gramatikon
-öf	-eco	<i>manöf</i> [vireco], <i>flenöf</i> [amikeco]
-öl	participo	vidu gramatikon
-öm	-ilo, aparato	<i>flitöm</i> [aviadilo], <i>logöm</i> [celilo]
-ön	infinitivo, -i	vidu gramatikon
-öp	loko	<i>potöp</i> [poŝtoŝtacio], <i>kiöpo</i> [kie, kiuloke]
-ös	optativa modo	vidu gramatikon
-öv	kondicionala modo	vidu gramatikon
-s	pluralo, -j	<i>fats</i> [patroj]
-uän	arhipelago	<i>Filipuäns</i> [Filipinoj]
-ug	-indeco, -ebleco	<i>klotug</i> [vesta eleganteco], <i>plakug</i> [sperteco]
-ul	1. statŝanĝo 2. monatoj	<i>pladul</i> [prostaro] <i>febul</i> [februaro]
-um	komparativo, pli	<i>gudikum</i> [pli bona]
-üi	prepozicio	<i>pläamü</i> [escepte de]
-üid	1. muzika intervalo 2. geografia direkcio	<i>kilüid</i> [trito, intervalo inter 3 tonoj], <i>jolüid</i> [oktavo] <i>nolüid</i> [nordo], <i>vienüid</i> [venta/kompasa direkcio]
-üif	muzika noto	<i>kilüif</i> [medianto], <i>kliküif</i> [kleo]
-ükön	-igi	<i>redükön</i> [ruĝigi]
-ül	-et-, diminutivo -id-, juna	<i>flapül</i> [pulso] <i>dogül</i> [hundido]
-üm	muzikaĵo	<i>baliüm</i> [solo], <i>maleküüm</i> [marŝo]
-ün	superlativo, plej	<i>gudikiün</i> [plej bona]
-üp	tempo	<i>kiüpo</i> [kiam], <i>cunüip</i> [faste tempo, Karesmo]
-yim	10^{-6n} , -ono	<i>balyim</i> milionono, <i>telyim</i> [bilionono]

N.B.

Ĉi-tiu listo ellasis ĥemiajn sufiksojn:

-at, -er, -et, -etilen, -i, -id, -il, -ilen, in, -it, -o, -öl, -ul, -ül.

Vidu *Gramat Volapüka*, § 201, p.55 kaj ĉapitron VI.

B.3. ĈEFAJ RADIKFORMAJ ADVERBOJ (Ladvärbs rigavödik veütikum)

1. lokaj

<i>ge</i>	[reire, malantaŭen]	<i>is</i>	[ĉi-tie]	<i>zi</i>	[ie en la ĉirkaŭaĵoj]
<i>kobo</i>	[kune]	<i>isio</i>	[ĉi-tien]	<i>zo</i>	[ĉie en la ĉirkau'ajo]
<i>mo</i>	[ire, foren]	<i>us</i>	[tie]	<i>zü</i>	[ĉirkaŭe (fikse)]
		<i>usio</i>	[tien]		

2. tempaj

<i>ai</i>	[ĉiam]	<i>neai</i>	[neniam]	<i>dönu</i>	[denove]
<i>ebo</i>	[precize, eĉ]	<i>föro</i>	[iam]	<i>neföro</i>	[neniam]
<i>nog</i>	[ankoraŭ]	<i>nu</i>	[nun]	<i>anu</i>	[en ĉi-tiu momento]
<i>enu</i>	[antaŭnelonge]	<i>nü</i>	[jen, nu]	<i>nü ... tän</i>	[jen ... jen]
<i>tän</i>	[tiam]	<i>pas</i>	[ne ĝis, nur]	<i>ya</i>	[jam]
		<i>ze</i>	[meze]		

3. manieroj

<i>bis</i>	[nur se, nur kiam, sed nur]	<i>go</i>	[tre]	<i>igo</i>	[eĉ]
<i>lö</i>	[rekte]	<i>so</i>	[tiele]	<i>ye</i>	[tamen]

4. kvantaj

<i>i</i>	[ankaŭ]	<i>läs</i>	[malplie]	<i>mu</i>	[pleje]
<i>so</i>	[tiom]	<i>plu</i>	[plie]	<i>neplu</i>	[malplie]
<i>te</i>	[nur]	<i>ti</i>	[preskaŭ]	<i>tu</i>	[tro]
		<i>zi</i>	[ĉirkaŭe, en la ĉirkaŭaĵo]		

5. jesaj, neaj, dubaj

<i>ba</i>	[eble]	<i>bo</i>	[almenaŭ, eme]	<i>ga</i>	[tutcerte]
<i>no</i>	[ne]	<i>vo</i>	[vere]	<i>zu</i>	[ankaŭ, plue]

6. demandaj

Vidu gramatikon § 6.5 pri vortoj komenciĝantaj per *ki-* kaj *lio-*
lio [kiel/kiom]

B.4. ĈEFAJ RADIKFORMAJ
PREPOZICIOJ

(Präpods rigavödik veütikum)

<i>a</i>	po (pezoj kaj mezuroj)	<i>me</i>	laŭ la scio de
<i>ad</i>	por, al, en la direkto de	<i>mo</i>	per
<i>as</i>	kiel, kvazaŭ, anstataŭ: <i>lord peklotom as liegikan</i> [lordo sin vestis kiel (devas) riĉulo (kiu li estis)]	<i>mö</i>	for
<i>äl</i>	ĉe: <i>äl süit</i> [en la strato]	<i>nä</i>	je la sumo de
<i>äs</i>	kiel, ĉar la subjekto estas ...: <i>lord peklotom äs dünan</i> [la lordo sin vestis, kiel servisto (kiu li ne estis)]	<i>näi</i>	minus (matematike)
<i>bai</i>	laŭ, konforme al	<i>nen</i>	flanke al
<i>bei</i>	preter	<i>ön</i>	sen
<i>bevü</i>	inter (pluraj)	<i>ön</i>	en, sub: <i>ön nem foginik</i> [en fremda nomo]
<i>bis</i>	depende de, kondiĉe de	<i>ön kodül</i>	[sub la preteksto]
<i>bu</i>	antaŭ (antaŭrajte)	<i>pla</i>	anstataŭ
<i>bü</i>	antaŭ (tempe)	<i>plä</i>	krom
<i>da</i>	tra	<i>po</i>	post (loko)
<i>de</i>	de, el	<i>pos</i>	post (tempo)
<i>dis</i>	sub	<i>pö</i>	per, pere de, pro
<i>dö</i>	rilate al, pri	<i>pro</i>	por, cele al, je la bono de, serĉe de, ŝanĝi de
<i>dub</i>	kaŭze de, per, fare de (medio)	<i>sa</i>	inkluzive, plus (matematiko)
<i>dü</i>	dum	<i>se</i>	el
<i>fa</i>	fare de (la aganto)	<i>sis</i>	de, depost (tempo)
<i>fo</i>	antaŭ (loke)	<i>su</i>	sur
<i>gü</i>	kontraŭ	<i>sui</i>	sur –on (direkto)
<i>in</i>	en	<i>sus</i>	super
<i>ini</i>	en –n (direkto)	<i>sü</i>	de el
<i>ko</i>	kun	<i>ta</i>	kontraŭ
<i>kol</i>	-a rilate al, kun: <i>flenöfik kol ...</i> [amike kun ...]	<i>ti</i>	preskaŭ
<i>lä</i>	sur, laŭ, je, en, kun	<i>to</i>	spite de
<i>len</i>	sur, per, laŭ	<i>tö</i>	en (loke), loĝe en, lokige
<i>love</i>	super	<i>tü</i>	je (horo, tempo)
<i>lö</i>	vertikale	<i>tüi</i>	preskaŭ je (horo, tempo)
<i>lü</i>	al	<i>ün</i>	en (tempo)
<i>ma</i>	pri, (flari) de, (nomi) laŭ,	<i>ünü</i>	en la daŭro de (tempo)
		<i>ve</i>	laŭlonge de (spaco)
		<i>vü</i>	enmeze de, inter du
		<i>za</i>	proksimume (abstrakte)
		<i>ze</i>	preskaŭ (abstrakte)
		<i>zi</i>	ie en la ĉirkaŭaĵo de
		<i>zü</i>	ĉirkaŭirante al (fikse) (loke)
		<i>züi</i>	ĉirkaŭiranten (almove)

B.5. ĈEFAJ

RADIKFORMAJ

KONJUNKCIOJ

(*Konyuns rigavödik veütikum*)

ab sed
adas por ke, je la fino ke, cele ke
ä/äd kaj (rilate al samaj) *Victoria, jireg ä jilampör* [V. reĝino kaj imperiistrino]
äsä kiel, sammaniere kiel, en la rolo de, kiel + verbo *kälobs Volapiuka, äsä kälobs latini* [ni prizorgas Volapukon, kiel ni prizorgas la latinan]
bi ĉar
bisä se nur
das ke
dat por ke, tiel ke –u, intence ke
do kvankam

du dum

e/ed kaj
eŭe kaj tio, kaj tia, kaj certe *binof jidanüdan eŭe jönik* [ŝi estas dancistino, kaj tio bela]
i/id ankaŭ
ibä pro tio, ke
if se
ifi eĉ se

jüs ĝis

ka ol (post komparativo)
klu pro tio, ke; kiel konsekvenco de tio, ke

nendas se ... ne; krom se
ni nek
nü nun; *nü ... tän* [jen ...jen]
pläs krom tio, ke
sodas tiel, ke
sosus en la momento, kiam
u/ud aŭ
ü/üüd aŭ (rilate al la sama) *hipal ü fat* [patro aŭ patro]
üf okaze, ke; por gardi kontraŭ la ebleco, ke

va ĉu (subjunkcia) *u va ... u va* [ĉu ... ĉu]
ven kiam

ye tamen

e(d) ... e(d) kaj ... kaj
u(d) ... u(d) aŭ ... aŭ
ni ... ni nek ... nek
noe...abi ne sole ... sed ankaŭ
no te ... abi ne sole ... sed ankaŭ

nü ... tän jen ... jen
plü ... plü ju pli ... es pli

---ooo000ooo---

B.6. ĈEFAJ

RADIKFORMAJ

INTERJEKCIOJ

(*Lintelelks rigavödik veütikum*)

adyö adiaŭ
ag ve
bö sensencaĵo
ekö jen
fī fi
fö for
gö forte
ha ha
he he
hö *hop*
maj marŝu
nö ne
o ho
ö vere
rö subitege
si jes
sö atentu
vi ve
vö vere
yö hura
zö sensencaĵo

!!!

KELKAJ VORTGRUPOJ

(Vödagrups ömik)

TAGOJ (*dels*) (-del)

sudel dimanĉo
mudel lundo
tudel mardo
vedel merkredo
dödel ĵaŭdo
fridel vendredo
zädel sabato

MONATOJ (*muls*) (-ul)

1.	<i>yanul</i>	7.	<i>yulul</i>
2.	<i>febul</i>	8.	<i>gustul</i>
3.	<i>mäzul</i>	9.	<i>setul</i>
4.	<i>prilul</i>	10.	<i>tobul</i>
5.	<i>mayul</i>	11.	<i>novul</i>
6.	<i>yunul</i>	12.	<i>dekul</i>

SEZONOJ

(*säsuns*) (-iŭp)

floriŭp printempo (flor-)
hitiŭp somero (varm-)
flukiŭp aŭtumno (frukt-)
nifiŭp vintro (neĝ-)

KOMPASPUNKTOJ

(*vieniŭds*) (-iŭd)

noliŭd (n.) nordo
lofiŭd (l.) oriento
suliŭd (s.) sudo
vesiŭd (v.) occidente

KONTINENTOJ

(*kontinäns*) (-op)

Yurop Eŭropo
Siyop Azio
Frikop Afriko
Merop Ameriko
Stralop Aŭstralazio

KARTEMBLEMOJ

(*klurasots*)

♠ *pik*
♣ *trif*
♥ *kör*
♦ *kar*

ĈIELARKO

(*reinabob*)

red ruĝo
rojan oranĝo
yelov flavo
grün verdo
blöv bluo
lindigot indigo
violät violo
viet blanko
bläg nigro

ZODIAKO

(*Zodiak*) (*si-*)

<i>Sihijip</i>	Ŝafo
<i>Sitor</i>	Taŭro
<i>Siteläd</i>	Ĝemeloj
<i>Sikref</i>	Kankro
<i>Sileon</i>	Leono
<i>Sivirgan</i>	Virgulino
<i>Sivätöm</i>	Pesilo
<i>Siskorpion</i>	Skorpio
<i>Sisagitan</i>	Sagitario
<i>Sikapar</i>	Kaprikorno
<i>Sivatan</i>	Amforo
<i>Sifits</i>	Fiŝoj

LUDKARTOJ

(*pledakadasots*)

man fanto
vom damo
reg reĝo
had aso
ekz. *karakil* = ♦3

MUZIKNOTOJ

(*musiganoats*) .

O	<i>noat lölik telik</i>	duobla plena noto
O	<i>noat lölik</i>	plena noto
o	<i>noat teldilik</i>	duona noto
•	<i>noat foldilik</i>	kvarona noto
♪	<i>noat jöldilik</i>	okona noto
&c.	&c.	&c.

ŜAKVORTOJ (*cögavöds*)

<i>hireg</i>	reĝo
<i>jireg</i>	reĝino
<i>nunan</i>	kuriero
<i>jevod</i>	ĉevalo
<i>tüm</i>	turo
<i>pion</i>	peono
<i>cögö!</i>	ŝak(on)!
<i>lecögö!</i>	ŝakmat!
<i>rokadön</i>	aroki

KELKAJ MALLONGIGOJ

(Brefods ömik)

<i>a.s.</i>	<i>as sam</i> [ekz.]	<i>l.</i>	<i>logolös!</i>	<i>pl.</i>	<i>plunum</i>
<i>baln.</i>	<i>balnum</i>	<i>ladv.</i>	<i>ladvärb</i>	<i>pr.</i>	<i>präpod</i>
<i>bev.</i>	<i>bevünetik</i>	<i>lad.</i>	<i>ladyek</i>	<i>prot.</i>	<i>protästik</i>
<i>br.</i>	<i>brefod</i>	<i>lart.</i>	<i>lartig</i>	<i>r.</i>	<i>reidolös!</i>
<i>d.</i>	<i>del</i> [tago]	<i>lat.</i>	<i>latin</i>	<i>rom.</i>	<i>romakatulik</i>
	<i>din</i>	<i>lov.</i>	<i>loveädik</i>	<i>Rus.</i>	<i>Rusänapük</i>
<i>D.</i>	<i>Deutänapük</i>	<i>Lap.</i>	<i>Lapänapük</i>	<i>sek.</i>	<i>sekidik</i>
<i>dem.</i>	<i>demodik</i>	<i>Lin.</i>	<i>Linglänapük</i>	<i>st.</i>	<i>steläd</i>
<i>e.r.</i>	= <i>e ret(s)</i> [k.t.p.]	<i>Lit.</i>	<i>Litalyänapük</i>	<i>S.B.V.</i>	<i>Sog Bevünetik</i>
<i>füs.</i>	<i>füsüd</i>	<i>m.</i>	<i>manik</i>		<i>Volapüka</i>
<i>Flan.</i>	<i>Flanänapük</i>	<i>mat.</i>	<i>matemat</i>	<i>Sp.</i>	<i>Spanyänapük</i>
<i>Fr.</i>	<i>Fransänapük</i>	<i>mil.</i>	<i>milit</i>	<i>t.</i>	<i>tonat</i>
<i>gad.</i>	<i>gadav</i>	<i>mit.</i>	<i>miteodav</i>	<i>v.</i>	<i>vomik</i>
<i>gen.</i>	<i>genitif</i>	<i>mus.</i>	<i>musig</i>	<i>vok.</i>	<i>vokatif</i>
<i>geom.</i>	<i>geomet</i>	<i>n.</i>	<i>neudik</i>	<i>Vp.</i>	<i>Volapük</i>
<i>git.</i>	<i>gitäd</i>	<i>nel.</i>	<i>neloveädik</i>	<i>Vpan.</i>	<i>Volapükan</i>
<i>gr.</i>	<i>gramat</i>	<i>nev.</i>	<i>nevoiko</i>	<i>Vpanef.</i>	<i>Volapükanef</i>
<i>k.</i>	<i>konäd</i>	<i>nt.</i>	<i>noet</i>	<i>Vpik.</i>	<i>Volapükik</i>
<i>kiem.</i>	<i>kiemav</i>	<i>Ned.</i>	<i>Nedänapük</i>	<i>V.Gr.</i>	<i>Vöna-</i>
<i>kony.</i>	<i>konyun</i>	<i>p.</i>	<i>pösod</i>		<i>Grikänapük</i>
<i>kus.</i>	<i>kusatif</i>	<i>pd.</i>	<i>pad</i>	<i>V.V.</i>	<i>Vög Volapüka</i>

La pligranda parto de ĉi-iu listo estas en la *Gramat* kaj *Vödabuk* de Arie de Jong.